Ч. 125 (12.781). Львів, вівторок 9. червня 1931. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічне 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

НА ЧИСТІ ВОДИ.

Реферат інж. М. Творидла про господарське положення „Просвіти", виголошений на Загальних Зборах Т-ва дня 4. червня 1931 р.

I. Матеріяльні відносини в „Просвіті" перед війною.

Забираючи голос до діяльности „Просвіти" за час від 1. VII. 1928 до 30. VI. 1930, спробую докинути до циферних даних і фактів, поданих у звіті, вияснення і освітлення, яке буде відноситися не так до самої освітньої діяльности в стислому значінні слова, але до основ, на яких та діяльність опиралася і мусить опиратися, то є, до матеріяльних і фінансових справ „Просвіти". Хочу дати насвітлення цих питань передовсім тому, бо саме вони стали від довшого часу головною темою публичних і приватних дискусій про „Просвіту", а питання освіти є в цих дискусіях, на жаль, постійно на другому пляні.

А щоби сьогоднішній образ господарського і фінансового положення „Просвіти" був яснішний, позволю собі подати його на тлі минулого, себто на тлі передвоєнної діяльности „Просвіти" та її економічного положення.

До війни і то від самих початків істнування „Просвіти", аж майже до 1914 р. вона була одиноким краєвим Товариством. І тому діяльність „Просвіти" була **універсальною.** В ріжних часах „Просвіта" започатковувала і обіймала майже кожву ділянку національного життя, та давала почин до творення нових і знов нових установ на ріжних ділянках. А вже в яких кільканацять літ перед війною віддалася майже в цілости економічним справам краю. Тому й не диво, що при такій універсальній діяльности „Просвіти" очі всіх були звернені головно на „Просвіту". І ще одно належить підкреслити, а саме, що „Просвіта" мала тоді до діла з **пасивною** ще масою, яка не відчувала як слід потреб організованости і саме тому праця „Просвіти" мусіла бути достосована до цих обставин і працювати так, щоби цю масу будити і зворушувати до активности. А далі, тодішні часи характеризувала можливість праці без поважних перепон з боку офіційних чинників, а навіть в останніх десятках літ мала „Просвіта" **фінансову допомогу** від краєвого і державного уряду і то 12 до 15.000 корон (до 3 долярів) на самі лише видавництва і 20—40.000 корон (4—8.000 дол.) на економічну діяльність, як господарські і кооперативні курси, виставки, тощо.

Універсальність „Просвіти" спонукувала її братися до того, що було для народу найбільш підходяче, а щоби приєднувати маси до самоосвіти, уживала „Просвіта" засобів, які сьогодні з фінансових оглядів неможливі, деякі вже злишні, а то й не вказані.

Ось приклади: „Просвіта" давала на село книжки масово, друкуючи наклад в 15, а то й 30 тисяч примірників, але до них постійно докладала. Член „Просвіти" платив 2 кор. річної вкладки, а зате діставав на протязі року календар і до того ще 8 книжок, разом на вартість 4 кор. Решта цих книжок йшла в розпродаж, також по ціні нижче коштів продукції. Кожний том Української Письменности коштував у продажі 1 кор., а кошт продукції виносив 1 кор. 10 сот. Що більше: коли в 1908 р. в 40-літній ювилей „Просвіти" зібрано на дар для неї в краю 6.000 кор. (1.200 дол.) перший раз від часу істнування „Просвіти", то Головний Виділ роздав це читальням на будову домів як позичку, якої ніхто не звернув. Коли уладжували філіяльні загальні збори, чи освітні або господарські віча, то для приєднання учасників уладжувано фантові льотерії і „Просвіта" давала дари у виді щеп, добірних насінь, господарського приладдя, книжок, тощо. Люстратор крамниць чи агроном або відпоручник їздили в край коштом „Просвіти" і ніколи навіть на думку не приходило Головному Виділові вимагати звороту на покриття цих коштів, так, як це роблять сьогодні кооперативні ревізори чи сільсько-господарські агрономи, або люстратори та відпоручники „Просвіти".

Усякі фондації, що зростали з року на рік, йшли на стипендії і великі сотки людей виросли в люди саме завдяки тим стипендіям, а „Просвіта" навіть за адміністрацію тим майном не рахувала собі нічого. Не забуваймо і того, що тоді „Просвіта" купила за 10.000 кор. Милов[illegible] і вибудувала там господарську школу за 100.000 корон*). І Угерці, дар Малецького, призначені „Просвітою" на школу для господинь, зїли немало гроша, щоби пристособити це майно на школу домашнього господарства.

Коли-ж взяти під увагу діяльність „Просвіти" на багатьох інших ділянках, то був це величезний вклад праці і розмах, який мусів кожному припадати до вподоби. Але цей розмах зовсім не йшов у парі з матеріяльними засобами „Просвіти". Тому й не диво, що не вистарчали ні субвенції, ні членські вкладки, ані доходи з камяниці, що довги росли з року на рік і „Просвіта" не була нераз навіть у силі платити довжних рат за камяницю, Ринок ч. 10., куплену в 1893 р. за ціну 260.000 корон (52.000 долярів).

Перед самою війною мала „Просвіта" довгів 396.215.68 корон, себто кругло 79.000 долярів. У самій лиш друкарні Шевченка висіла вона з довгом 64.000 корон, то є 13.000 долярів. Самі відсотки були при кінці 1913 р. такі, що пожирали весь дохід з камяниці. Була це немала жура тодішнього Головного Виділу, не менша ніж сьогодні. Були й тоді критики. Але розважні. Край, загал знав лиш те, що „Просвіта" сповняє свої обовязки. Колиб це було сьогодні, то не знати, чи далиб критики тодішньому Виділові спокійно працювати і одночасно ратувати „Просвіту" з довгів. Але коли дивимося з перспективи минулого, то мусимо ствердити, що тодішній Виділ поступав правильно, бо так мусіло бути і то з ось яких причин:

Як сказано, свідомість народніх мас почала щойно будитися, чисто освітня робота почала навіть у проводі народу щойно прозябати, не було в масах належнього зрозуміння ваги читалень та гуртування в них, ні ваги книжки та освіти. Тому треба було давати багато даром або майже даром, щоби лише збудити духа, дати засмакувати книжку, створити почування конечности вписатися до читальні.

Освітня робота — це найдорожча ділянка. Приносить ренту у високих відсотках, але щойно по довгих часах великих вкладів. І належить з признанням зазначити, що тодішній провід бачив це, а пішовши на вклади в це діло, сповнив як слід свій обовязок. І я, тоді ще наймолодший член Гол. Виділу, з острахом дивився на ці рисковні діла. Вони оплатилися, що показала війна і повоєнна активність мас.

В часах війни продано 105 моргів поля в Угерцях і покрито довги та довжні гіпотечні рати за камяницю.

*) По правді був це дар Митроп. Шептицького, бо за ту квоту дістала „Просвіта" 100-моргове господарство разом зі всіми господарськими і мешкальними будинками, з обовязком сервітуту для „Вакаційних Осель".

Життя і положення білоруського народу в Польщі.

III. Наслідники Громади.

Ліквідація Громади і відомий судовий процес проти неї, в якому був засуджений на довголітню тюрму цілий гурт видатних білоруських діячів з б. послом Тарашкевичем на чолі, не закінчили т. зв. громадівської періоди в білоруському житті. Дальші події на тому ґрунті дуже цікаві і замітні.

Тепер це вже не секрет, що Громада у своїй діяльности, чи то на соймовому терені, чи серед білоруського населення, мала деякі стичні моменти з комуністичною партією. Річ у тому, що комуністи, які для своєї пропаґанди стараються протискатись до всіх масових організацій, поставили були собі за завдання опанувати й Громаду та підчинити її своїм впливам. Але, як це виявилося на процесі Громади, комуністична партія помилилася у своїх сподіваннях та рахунках. Не зважаючи на те, що в цілій низці місцевих організацій тієї „стотисячної білоруської народньої фаланґи", як звали Громаду, комуністам вдалось стати на чоло, то всеж громадівці були так глибоко перенятї білоруським національним духом, що не піддались у великій своїй перевазі комуністичним інструкціям. Навпаки: серед членів комуністичної партії Білорусі почався процес втечі з тієї партії до Громади. Тому комуністична партія почала не на жарт бити на трівогу з приводу „ліквідаторських настроїв" серед комуністів-білорусів. Колиж комуністи задумали спровокувати Громаду до масового збройного повстання проти Польщі, наперед засудженого на невдачу і на здушення, що рівналось би повній ліквідації живих білоруських сил на селі, тоді Центральний Комітет Громади дав їм рішучу відправу. Громада не допустила до орґанізування т. зв. комітетів бідноти по селах. А ці комітети мали бути завязками революційної організації на місцях. Цей факт ствердив свого часу прилюдно тодішній голова Громади Тарашкевич у свому оборонному слові на судовому процесі.

У звязку з усім повищим, особливож у звязку зі судовим процесом, у якому головними свідками були численні провокатори-члени комуністичної партії (Гурин, Більскі-Бабіч, Вишинскі, Кузьма та інші, а споміж яких Гурина і Кузьму фізично зліквідувала партія) між членами Громади, точніше між громадівцями наступає диференціяція і поділ на дві групи: одну, яка підпорядкувала свою діяльність комуністичній партії і другу, яка всякий контакт з комуністами відкинула. На такий поділ громадівців мала вплив передовсім та обставина, що в Радянській Білорусі прийшла зміна національної політики в тому напрямі, що, як показалось, Москва почала гнобити білоруських національних діячів у Рад. Білорусі, не виключаючи і комуністів, що мали в собі бодай іскорку білоруського патріотизму. Єдиною виною цих переслідуваних діячів був виключно білоруський патріотизм. І ось тоді то національна група б. громадівців, по виході з тюрми деяких своїх провідників, оправданих і звільнених судом, розпочинає самостійну працю, поставивши собі за завдання переконати широкі круги громадянства в тому, що Громада в своїй цілости не була „комуністичною експозитурою", як це твердила в суді прокуратура, але була природним відрухом білоруських мас, що вступила на шлях організації та зорганізованої боротьби за кращу долю, бо всі дотеперішні старання провідників білоруського народу, зокремаж його парляментарного представництва, кінчилися нічим. Вони не змогли добути білоруської школи ні можливости свобідного розвитку національної культури. Ця акція дала позитивні висліди. Під її впливом вдалося звільнити з тюрми членів Центрального Комітету Громади — Тарашкевича, Мятлу, Рака-Михайловського та інших, що були засуджені в першій інстанції на 12 літ тюрми кожний.

Але саме ця акція громадівців націоналістів викликає проти себе з боку комуністів цілий похід. Відмову виконувати директиви Москви комуністи звуть „зрадою білоруської справи" і накінець „польонофільством" та „фашизмом". Головним завданням посольської групи „Змагання", що прийшла тоді до сойму, коли відбувався процес Громади, і її провідники не стояли на виборчих списках, було „змагатись з усіми, що відмовилися від якихнебудь звязків з комуністами. А з уваги на те, що громадівці-націоналісти представляли собою групу старих білоруських відпо-

дженців, часто в 25-літнім стажом національно-громадської праці і займалися передовсім творчою культурною роботою, то комуністична партія починає при допомозі провокаційних виступів акцію „зривання" культурних установ і організацій, які були під впливом національного крила б. Громади. Під пресією партії звільнені з тюрми члени ЦК Громади покидають межі Польщі і вибираються до Мінська, де тільки що відбувся розгром усіх національно-культурних білоруських діячів, а голова Громади б. посол Тарашкевич виїджає до Данціґу, щоби по кількох місяцях знов попасти при деяких неясних обставинах, що насувають підозріння комуністичної провокації, у польську тюрму.

—о—

Загальні Збори Т-ва „Просвіта".

В числі 123. „Діла" подали ми коротке звідомлення з Загальних Зборів Товариства „Просвіта" у Львові в дні 4. ц. м., при чому ми зазначили, що докладніше звідомлення принесемо в найблищих числах. Подавши у вчорашньому (124) числі навого органу промову голови Т-ва, виголошену на інавгурації Загальних Зборів, подаємо нині точніше звідомлення з ходу Заг. Зборів, зокрема з цікавої дискусії над звітом з діяльности. Окремо містимо початок реферату інж. М. Творидла на тему господарського стану „Просвіти". — **Ред.**

Після отворення Зборів, повитання присутніх і вшанування памяти померших членів Просвіти виголосив голова пос. Мих. Галущинський інавгураційну промову, яку наші читачі вже знають. По вислуханню тої промови Збори приняли правильник нарад, протокол з попер. Заг. Зборів і вибрали комісію-матку, склад якої був у нас уже поданий. З черги Збори вислухали з увагою реферату п. М. Творидла про господарське положення Т-ва „Просвіта" і звідомлення голови Контр. Комісії през. д-ра Костя Левицького, що поставив при кінці іменем Комісії три внесення, зміст яких ми подали теж у нашому першому звідомленні. Після тих обох звідомлень почалася дискусія.

Дискусія.

Перший забрав слово о. **Олександер Стефанович**, що подавав свої застереження щодо вибору комісії-матки.

Другим промовцем був проф. **Шах Степан**, який звернув увагу на те, що коли на 87 філій 19 не прислали звіту, а на 3.110 читалень аж 996, коли дальше понад 1.600 читалень не вплатили вкладки до Матірнього Т-ва, то низи не мають так дуже права виступати з закидами на господарку в централі, бож самі не виконали своїх обовязків.

Після того промовляв іменем студентства студ. **Янів**, що зголосив ріжні застереження дотично вибору голови Просвіти, а при кінці заявив, що всі учасники Зборів студенти покидають Збори. Після того кільканацять студентів, які — як це зараз потім ствердив през. Децикевич — не були делеґатами і не мали права бути на Зборах, покинули салю.

Найближчий промовець п. **Когут** жалувався на те, що „Життя і Знання" редаґоване за тяжко для селянських читачів, тому домагався, аби воно було ведене більш популярно.

Інж. **Терпилюк** заявився за тим, аби в звідомленні Т-ва не поміщувати спису жертводавців, коли він був уже друкований у пресі. Опісля критикував деякі місця зі звідомлення Т-ва, які видались йому неточними.

о. д-р **Застирець** заявив, що дехто ставить на одній дошці львівський Нар. Дім, який має 1 міліон довгу, і Просвіту, що має понад пів міліона довгу. Апелює до молоді, аби вона в часі ферій уладжувала всякі імпрези і дохід з них посилала на сплату довгів Просвіти.

През. **Децикевич**, відчитавши II. резолюцію Контр. Комісії, забирає до неї слово і пояснює становище Виділу в цій справі. Виділ Просвіти не має нічого проти ухвалення цієї резолюції, одначе лекше говорити про ощадність, як її перевести в повному обємі в Просвіті.

о. **Патрило** бачить якісь дисонанси у проводі: між Виділом з одного і Контр. Комісією з другого боку. Апелює до верхів, аби, коли є в них якісь непорозуміння, не виводили їх між люди.

П-і **Богачевська** жалується, що у надрукованому звідомленні не взято вповні під увагу праці жінок на освітньому полі, що ілюструє фактами з Теребовельщини.

о. **Пришляк:** Довги зробила Просвіта для нас. Коли філії могли стільки літ брати від централі книжки на розпродаж і не вертати грошей, то повинні це зробити тепер. Наші фінансові установи моглиб признати на сплату довгів Просвіти кількасот тисяч золотих, а певно самі на тому не потерпілиб. Зокрема помогти Просвіті у скруті повинна наша кооперація.

Делеґат з Соколівки к. Олеська п. **Видрівський** вказує на вагу чорної, буденної освітньої праці. Філії мусять мати конче люстраторів, які повинні наглядати постійно за діяльністю підчинених читалень і бути в кожній читальні принайменше раз на два місяці.

Делеґат **Кантемир** зазначив, що пора, в якій скликано цьогорічні Збори, для селян невідповідна. Вкладка для читалень до Матірнього Т-ва в сумі 25 золотих є за висока, тому не всі читальні можуть її вповні заплатити, тимбільше, що мусять платити також вкладку до філії. Вносить, щоби бідні читальні або такі, що є в будові, платили титулом вкладки тільки 2 зол. Члени-селяни повинні би платити річну вкладку до Т-ва 1 (один) зол. (досі 2).

Цікаву промову виголосив дел. **Мартюк**, накресливши важкі умовини читальняної праці в нинішню хвилю. Крім усяких перепон і колод, які стрічає така праця, дається дуже відчувати відсутність при освітній роботі робітників-інтелігентів. Бокують від освітньої праці і студенти, а зате кидаються без ніякого підготування на політичне поле і сходять нерідко на манівці або роблять уські абсурди. Нарікає теж на непорозуміння і пусті амбіції серед української інтелігенції, що ілюструє прикладами з Борщівщини, де через такі непорозуміння між інтелігенцією, а зокрема між студентською молоддю, число членів Т-ва упало в останньому році на 102, себто кругло на одну сему!

В цьому місці замкнено дискусію, з тим, що записані до слова могли промовляти дальше.

Д-р **Іван Макух** бачить загрозу для Просвіти не тільки від лівих, але й від правих. Нарікає теж на молодь, якої нині при освітній роботі майже не видно. Молодь не дасть собі нині нічого сказати, вона все ліпше знає від нас, старших, вона поставила себе на котурни і з висот дивиться на нас, чорних робітників, не гадаючи нам помогти, а пізніше заслужено заняти наше місце. Просвіта повинна видавати якнайбільше добрих живих книжок, а кожний член Просвіти повинен конче діставати за свою вкладку принайменше 2—3 книжки в році.

Дел. **Сабат** ставить внесення, щоби Загальні Збори вибрали господарсько-фінансову комісію, яка занялась би санацією маєткового стану Просвіти, бо сам Виділ не має чейже змоги займатися господарськими справами Т-ва.

Дел. **Гривнак** нарікає, що Гол. Виділ має за слабий звязок з філіями і читальнями, що ілюструє прикладами з Рогатинщини чи пак з Бурштинщини. Бачить теж дисонанси у проводі. Заявляє, що „Життя і Знання" не відповідає своїм змістом селянству, тому радить змінити спосіб його редаґування або його зовсім застановити.

Дел. **Олексин** пригадує, що видавництво „Аматорський Театр" було всім зрозуміле, а тимчасом упало. Говорить про вагу аматорських вистав і ставить внесення до Гол. Виділу, аби він відновив Театральну Комісію.

Дел. **Кончак** нарікає на недіяльну філію в Рудках і на те, що адміністратор маєтку Т-ва в тому повіті не вів ніякої освітньої роботи ні в своєму селі, ні в околиці.

Д-р **Ваньо** висказує своє переконання, що Просвіті ніяка катастрофа не грозить. На покриття довгів вона має книжки, а до того ще й дім у Львові і 3 фільварки. Розкупім усі книжки, що лежать у Просвіті на складі, а небезпеки ніякої не буде!

Адв. д-р **Пеленський** радить обмежити календарі Т-ва до мінімум і продавати їх за можливо найдешевшу ціну. Вказує теж на те, що в Угерцях Винявських нема ніякої освітньої роботи.

П-і **Баранова** говорить про конечність притягання інтелігентної молоді, зокремаж студентства, до освітньої праці. Коли молодь від нас бокує, коли стоїть здалека від активної роботи на освітньому фронті, то тут у значній части винно само громадянство, яке не вміє знайти з молоддю спільної мови. Нам треба мати конче тісний звязок з молоддю.

На цьому дискусія покінчилася. Коротку відповідь на порушені в ній справи дав голова Т-ва, пояснивши, які з порушених справ Виділ Т-ва вже започаткував або намітив, а яких не можна зреалізувати з причин від Виділу незалежних.

Після того Збори приняли внесення Контр. Комісії, щоби Виділові Т-ва уділити абсолюторію, а потім приступили до вибору нових членів Виділу, спис яких ми в нас вже подали.

По виборі Виділу голова Т-ва п. М. Галущинський зреферував справу членської вкладки (2 зол. для звич. членів). Всі поставлені в часі дискусії внески Збори приняли як дезидерати для Гол. Виділу.

При внесках та запитах промовляли ще пп.: Вовчук, Баранова, д-р Ваньо, д-р Троян, проф. Брикович, д-р Коритовський і Дужий (останній поставив заклик до студентів, аби горнулися до праці на освітнім полі).

Замкнув Збори голова п. Галущинський в год. 4.30 попол., подякувавши всім учасникам за участь.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. ЧЕРВНЯ 1931.

А. СВЕНЦІЦКА.

За східний обряд.

Голос світських у церковних справах. — Віковий спір. — Культурна спадщина.

Згідно з обичаями східної церкви, її світським членам можна забирати голос у церковних справах. Таким робом те, що член духовного стану мусить промовчати, свідомий у справах церкви, вірний світський може ясно обговорити.

Світська людина навіть повинна іноді висказати свої міркування в однім, чи другім церковнім справі, бо вона як жива частина живого тіла церкви своїм свобідним словом тільки закріпляє живий звязок взаїмного розуміння між вірними церкви та її провідниками. Щире свобідне слово в певних справах церковних виповнює всі прогалини та прірви, що істнують нераз між духовними та світськими, між церковною єрархією і народом з його потребами духа та серця. Тепле живе слово світської людини у справах церковних є найкращим засобом проти взаїмного охолодження.

Схід чи Захід? Византія чи Рим? — Ось вічно болючі питання, що з самого світанку історичного життя України вистають у ріжних видах перед українцями. І питання це готово стати дійсною трагедією українського народу, коли він не зуміє знайти справжньої синтези цих двох течій у глибинах свого національного духа. Проблема ця могла би бути більше-менше правильно поставленою через факт злуки східної церкви з західною, а сталось би це тоді, якби унія церков була символом та заповітом щирого обєднання обох світів, заснованого на глибокій пошані релігійного досвіду кожного з них. Якби так було, то східні уніяти могли би частіше повторяти: „Хочемо бути у соборности з Римом, в єднанні зі Заходом, а проте не відрікаємося віри батьків і прадідів наших, що звязали нас зі собою своїм переданням спільного з нами церковного життя".

Так, українці не можуть відректися від культури, що вони її дістали зі Сходу і в яку вони вросли глибоким корінням і тоніськими нитками свого тисячлітнього культурно-національного життя, так велично виявленого в письменстві, мистецтві та побуті українського народу. Володимирові посли дійно від імені свого народу заявили князеві після повороту з Константинополя про велич византійського обряду, як про річ не земної, а просто небесної краси. Від традиції тисяча літ культурного та релігійного життя нема ніякої потреби, а тим менше можливости відмовлятися.

Зрештою, не тільки для культури українського народу, але й для культур усіх народів Заходу — Византія та Схід дали такий великий вклад, якого ніхто не зможе позбутися без страти значних цінностей. Чимало сучасних мислителів стверджує головну причину зубожіння та завмирання релігійного життя, механізування культури та творчости саме через недостачу запліднюючого впливу Сходу. Не думаємо говорити тут про цей дохристиянський світ, що через клясичну Елладу поклав віковічні основи мистецтва християнської церкви, фільософії святих Отців та поезії церковної літератури. Не будемо вказувати як усе те разом, виявившися у буйному розквіті східного церковно-релігійного життя, стало основою пізнішого церковно-релігійного життя Заходу.

Всього того можуть не знати ті, що захоплюються односторонньо тільки ідеєю латинізації української церкви. Для таких факти внутрішнього та зовнішнього культурного життя Византії можуть видаватися маловажними, неістнуючими. Очевидно, що в такому разі ніхто їх не переконає про інше. Одначе в нашому осуді народу та його церковно-релігійного життя ми мусимо руководитися євангельським висказом про скалку в оці брата і про тріску у власному. Не по гріхах вольних і невольних, не по упадках і проступках маємо народ судити — тільки по його летах під небеса та входах на вершини. Отсі найвищі щаблі своєї культури передала українському народові Византія, а завдяки ним український народ стільки часу міг линути духом стількох поколінь і до Бога і до висот вселюдського творчого ґенія. Тільки вдяка та пошана належиться від українців византійцям. А в цій подяці та пошані виявиться саме найвищий ступінь національної самосвідомости та самопошани.

(Продовження б. ч.)

З польської преси.

ППС і національна політика.

На самому вступі своїх статтей п. н. „Наша національна політика“*), оголошених у чотирьох чч „Роботніка“ від 17—21 травня ц. р., їх автор, скритий під псевдонімом Генрик Свобода, звертає увагу, що найгіршою річю є взагалі не розвязувати важких проблем: краще вже, мовляв, погано розвязувати їх, бо тоді можна бодай переконатися, як не треба поводитися і чого не треба робити. „Пасивність супроти історичних проблем є звичайно наслідок зневіри в можність їх розвязки“. Однак помилкою є думати, що пасивне відношення до таких проблем зупиняє їх історичний процес. До таких проблем належить і національна проблема.

„Дотеперішній хід національної боротьби далеко не є безладним клубком змагань, в яких то один то другий нарід бере верх. Постепенно крок за кроком, реалізується на наших очах певна ідея, ідея визволення і волі народів. Цей процес розвивається анальоґічно, як процес релігійної боротьби. Заломлюється ідея безоглядного панування народів над народами, побіджує ідея співжиття народів, опертого на їх свободі і рівности. Ми є свідками й учасниками того процесу, але заабсорбовані і зайняті поодинокими його етапами, легко тратимо з очей цілість. А тимчасом ця проблема все приближається до остаточної розвязки“.

Після такого — дуже загального теоретичного вступу, який творить зміст першої статті, у статті черговій автор приступає до обговорення взаємин між народами і їх визвольницьких змагань, при чому це питання ділить на 1) проблему визволення національних більшостей і 2) проблему співжиття національних меншин з більшістю. Коли нац. меншина є справжньою меншиною, тоді справа далеко лекша, бо більшість, не боячися її, може проявляти свою „великодушність“ і признати їй належні права, а меншість лекше погодиться з дійсністю і до неї пристосовується.

Велике заогнення приходить щойно там, де меншість на одному більшому терені є фактичною більшістю. Вона змагає до повного політичного визволення, а правляча більшість є перед нею у постійному страху.

Цей конфлікт — каже автор — перестане іствувати тоді, коли буде завершений процес визволення народів.

У польській державі національна проблема належить до найбільше палючих. Серед економічних, політичних і національних потрясінь, які переживає наша держава, ці останні криють у собі може й найбільше небезпек.

Автор описує досить широко польське зовнішнє і внутрішнє положення і вкінці приходить до такого висновку:

Війна на два великі фронти і внутрішній бунт — це образ, який повинен зігнати сон з очей тих усіх, які з незрівняною байдужістю і з непохитним спокоєм глядять на розвиток національних відносин у Польщі.

Переконуючи читачів, що

„нема іншого виходу, як лише сміливо глянути цій проблемі в очі і спробувати розвязати її так, щоби ця розвязка витримала історичну пробу“,

автор звертає увагу, що треба теж рахуватися з тенденціями історії. З того погляду іствують дві теоретичні можливости: 1) змагати пляново до винародовлення, або винищення національних меншин і 2) змагати до згоди і порозуміння з ними.

Третьої дороги нема, якщо не станемо на становищі вічної боротьби, якого втримати не буде можна.

Перша з цих доріг (денаціоналізація) „є саме незгідна з історичними тенденціями, отже невикональна“. Подавши кілька найбільш яскравих прикладів банкроцтва денаціоналізаційної політики, автор конклюдує:

Політика винародовлення це політика без коріння. Вистануть політичні зміни, щоби цілий мозольно здвигнений будинок упав і розлетівся.

Тому залишається лише один політичний шлях у національних справах — шлях шукання порозуміння.

Переходячи до національних відносин у Польщі, автор стверджує, що

„посеред пяти головних національних меншин польської держави — три є меншинами у повному розумінні цього слова, а саме: німці, жиди й литовці.

При всіх трудноцах проблеми цих меншин, автор уважає уреґулювання її „без порівнання багато лекшим, ніж справи двох інших національностей — українців і білорусів“.

Українці і білоруси змагають до самостійности і національного зєдинення. Коли у відношенні до жидів, німців і литовців річ зводиться до менших чи більших національних свобід, які є ціллю самі для себе, то щодо українців і білорусів навіть найширші права в границях польської державности мають значіння лише як тимчасова здобича, як ступінь до повної незалежности.

І тому витворюється наче зачароване коло. Є це, отверто признаючи, найслабша точка в політиці прихильників порозуміння й уступок. Добре, кажуть їм противники тої політики, дамо їм низку уступок, але цим і так не зискаємо їх льояльности, а що й казати про приязнь. І повстає ситуація без виходу: винародовити їх не можна й замиритися з ними не можна. Щож діяти?

Цим драматичним запитом кінчається друга стаття. Третя стаття займається передовсім підходом до справи українських національних ідеалів збоку самих поляків.

Іствує одна ґрупа поляків, яка в глибині душі признає, що українці і білоруси мають право змагати до незалежности і зєдинення з своїми земляками. Однак одні відкладають це до далекої будуччини, до якогось нового устрою загальної справедливости, інші, підлягаючи моральному теророві націоналістів, стидаються признати до цього.

Автор від себе радить полишити на боці питання „слушности“ чи „неслушности“ українських змагань, а приглянутися цим останнім з погляду їх „реальних можливостей“. Отже ці „перспективи у відношенні до України і Білоруси“ такі: „або повна їх окремішність, або федерація“.

Національні аспірації цих народів ідуть нині цілком по лінії першої з тих доріг, в сторону повної окремшности, а проте будучність належить до федерації.

І цю тезу автор арґументує прикладами ідеї Паневропи, устрою Німеччини, Совітів, Австрії, Швайцарії і т. д., та ставить на цій підставі другу тезу:

Федерація є найкращою дорогою для уреґулювання проблеми національних меншин.

Одним із арґументів, що устрій федерації кращий, ніж повної державної самостійности, це те, що — мовляв — „у парі з повною відрубністю з правила за границями залишаються сотки тисяч земляків“.

У четвертій і останій статті находимо дальше оправдування ідеї федерації народів. У відношенні до українців автор передбачує або їх повну політичну незалежність, або сфедерування з Росією або Польщею. Що з цих трьох можливостей станеться „це буде залежати від дальшого укладу політичних і економічних обставин“.

Щоби могла бути федерація, мусить бути гін до неї, а цей гін може бути політично-культурний і господарський. Витворити цей гін — ось що повинно бути змаганням нашої (себто польської — прим. Ред.) політики. Лег-

*) Гл. „Діло“ з дня 5. ц. м.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 9. ЧЕРВНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Перші стежки й перехресні.

(Антін Павлюк: Лірика. Прага 1931.)

III.

Літографована збірка. Не було кому на еміґрації її видати. Хоча одночасно якесь буцім-то „видавництво бібліофілії „Сієста“ в Празі видало прегарно вірші П. П. Золотолипи п. з. „Шлях“, з яких досить навести одну строфу:

Можливо, що ці вірші до-нічого,
Що я їх написав,
Але я їду з ними до Бога святого,
Щоби Вам правду приніс і росказав.

Не тільки можливо, але напевно до-нічого. І треба з ними конче їхати до Бога, бо тільки Бог один може вибачити, що на таку мазнину пішло 4 аркуші прегарного білого паперу.

Еміґраційна атмосфера — страшна річ. Антін Павлюк не вперше пробує звернути на себе увагу широкими жестами. Ця нова його збірка, що заповідає ще 4 нові, має аж чотири заголовки: „Лірика“, поруч цього французький „Reliquaire“, на середній обгортці англійський „Coloured plates“, а ззаду „Поетисти“ (може це й не заголовок, не розчовпаєш).

Передмова до неї... Навести кілька перших речень?

„Перо зломане“ кінцем 1928, початком 1929. Мистецтво, — полярне — раціо. Одно: світозрозуміння, друге: світовідчування. Сумма дає життя. Нині: — добра — раціо. Чуття, — лише гальмо. (див. моє „Поетизм“)“.

Якщо складач дещо наплутає — ріжниці не буде. Це промовляє те покоління, для якого ті або інші слова не мають значіння. А. Павлюк викидає зі себе слова як із кулемету; ні, це не кулі, а шрапнелі, що розприскуються на сотні куснів у ріжних напрямках — невідомо в що влучать і чи хотять у що влучити. Попросту наступ на весь Космос.

Та не треба привязувати занадто великої ваги до патосу, з яким поети говорять про „суд майбутнього“ у звязку з їхньою (обовязково!) творчістю. Навіть меґальомани можуть бути добрими поетами.

А. Павлюк має безперечно талант, дарма, що цей талант хилитається, мов пяний, на всі боки від двох небезпечних недуг: меґальоманії та графоманії. Оригінальність Бодлера, Рембо та Маяковського не дає йому змоги здати собі справу з того, що є його власним настроєм і що є взагалі думкою. Він захлиснувся від води, яка переливається з нього і пяніє нею.

Возьмім якийнебудь зразок із давньої збірки.

Молитва.

Ох, — мій вітре! вітре шалений!
розломати б цю землю нам у танку!
Чи-ж душі, — земній нареченій,
буть в запльованому шинку?!

Ти широкими крилами горнеш...
ну згорни-ж оцю плісень і спали...
Холоднó мені нині... чорно...
тільки попіл... руїни з імли.

Чи-ж хоч крихта любови й суму
нам за спалені сили і вік?!
Чи одна хоч теплая дума
в кожне слово моє — у мій крик?!

Оцю темінь руками-б порвати!
Серце вирвать! — Повітря! Життя!
— Тим, прийдешнім зацілувати
чистим, — наш закрівавлений стяг!

Кажуть буцім-то в модерній поезії не слід питати: „хто? що? кому? кого?“ — на це є інтеліґентні читачі, щоби самі розкладали метафори на прості образи, образи на речення, а речення на — думки. Павлюк має органічну неспроможність робити це сам, пишучи. І його таланту невимовно жаль. Є в його поезіях оригінальні образи сприйняті безпосередньо, є сміливі вдатні строфи, є великий розмах... але все це, наче чепурні острівці, плаває серед такого намулу москалізмів і польонізмів, чудернацьких наголосів, повикручуваних і перекручених форм, що питаєшся мимохіть, чи автор ще всилі вилізти колинебудь із цього намулу.

В останній збірці ця манера ввійшла вже в недужу стадію.

Послухайте:

Здено. Моя Здено! Це смерть!
Всохлий букет. Смерк. Віддих сперло!
Хоч би вже, (веселіш), снігова заметіль, вихриця!
Ну де він, мрій баревний світ —
Що такий, як павячого хвоста перо?
О, романтику останній! Музейний Перо!!
Коломбіна твоя — твоя мрія... дурниця!
Засміялася так...
Це, немов порожне відро,
З гір — туди, у чорну долину —
Котиться, теренчить. Серце спиняється оце
Палає лице.
На обрубаних вітах (руках?) ворон —
Чорний ворон: птах.
Ти б найкраще від себе сховався... Жах.

І таких повних 16 сторінок поеми „Мука“, що має підзаголовок „субімпресії“. Слова, думки, настрої в пливкому стані. Одні називають це „експресіонізм“, другі „футуризм“ себ-то поезія майбутньости, а такі поети як Павлюк, вірять, що це найліпший спосіб, щоби придбати титул поета від залізобетону. Бо як це не дивно, а таки його ідеалом є криця і бетон — революційно-програмова проповідь на тему відродження світа.

Це одна із найбільше характеристичних недуг нашої усієї післявоенної революційної поезії, коли брати її щодо скількости, а не щодо якости. Навіть кожний рядовик, що оспівує труд робітника, вірить, що носить у своїй кишені диригентську палочку Наполеона для перетворення світа огнем і мечем.

І той красномовний патос, від якого вони перші запалюються зводить унівець два основні елементи всякої літератури (байдуже, чи народньо-пролетарської чи буржуазно-аристократичної): форму слова та його зміст.

—o—

ховаження собі представлених тут шляхів будуччини мусить грозити найповажнішою катастрофою.

Тому, декляруючися як прихильник польсько-української федерації, як засобу розвязки проблеми польсько-українських взаємин, автор відкидає шлях „гегемонії", протиставлючи йому „братерський союз" і кінчає покликом:

„Пора, щоби наша національна політика перестала бути політикою без перспективи".

Як вже зазначено, всі ці — будь-що-будь — цікаві, хоч не позбавлені слабих місць, теорії мають одно найслабше місце, яке їх цілком вбиває: нема в них абсолютно ніяких конкретних вказівок під адресою польських державних керманичів і зокрема керманичів польської національної політики, що вони мають тепер і в найближчій будуччині практично робити, щось таке, щоби взагалі ідея „федерації" автора не перебувала у сфері його персональних неясних і розпливчатих фантасмагорій.

—o—

Українська наука на вигнанні.

З нагоди девятиліття Української Господарської Академії в ЧСР.

III.

Допомога студентам. — Ріжні орґанізації. — Підсумки.

(Докінчення).

Студенти еміґранти здебільша для прожитку підчас студій діставали допомогу від чеського уряду. Краєва молодь студіює на власні кошти, але для допомоги незаможним студентам істнує при Академії Добродійно-допомоговий Комітет, який за останніх 5 літ видав допомог на суму понад 520.000 кч. 52 проц. цієї суми (271.000 кч.) одержано від професури та урядовців Академії, 11 проц. (54.000 кч.) від краще забезпеченого студентства, 20 проц. (103.000 кч.) від Академії, решта 17 проц. від українського громадянства. Слід підкреслити, що з українських осередків найбільше виявила жертвенности наша зелена Буковина. На постійній допомозі Комітету знаходиться нині 30 студентів.

Крім того для поліпшення свого стану студентство організувало широко самодопомогу.

Довкола Академії гуртуються організації з ріжними завданнями. По своєму характеру вони ділилися так: науково-професійних та фахових 9, культурно-просвітніх — 10, культурно-економічних 12, суто культурних, мистецьких та спортових — 19.

Закінчуючи свій звіт проректор проф. Бич сказав: „Не нам, що близько стоять до Академії, судити про цінність наслідків її праці. Але чисельна низка обективних фактів загального признання нашої школи та висока оцінка, якою користуються скрізь її бувші учні, свідчить про те, що цей короткий час був використаний з успіхом. Зокрема ми надаємо велике значіння тому фактові, що в процесі минулої праці вже викристалізувався та був випробований на практиці тип національної української технічної високої школи, побудований на модерних засадах европейського шкільництва. В кожному разі це вже є реальний здобуток для української культури й техніки".

Після справоздання ректор проф. Іваницький виголосив виклад на тему „Наука лісовирощення за Георгом Людвиком Гартіґом".

На закінчення свята відчитали одержані з нагоди академічного дня привіти від ріжних установ, організацій і осіб з краю та еміґрації.

З нагоди Академічного Дня в домівці Академії впоряджено виставу видань Академії та дипльомних праць студентів. Виставку відвідало приблизно 400 осіб, в тому дві збірні корпорації: студенти чеської техніки та спілки болгарських студентів в Празі і Товариство жидівських студентів-медиків німецького університету в Празі.

Болгарські студенти були захоплені великою працею, яку перевели професори та абсольвенти Академії.

Академія вступає в 10-тий рік свого істнування. Переведений на порозі цього року огляд вислідів минулої праці може задоволити українське суспільство. У важких умовах еміґрантського істнування, поборовши всі трудноці первісної, організаційної праці, Академія склала іспит „високошкільної зрілости". Академія це витвір дійсно збірної праці усіх членів великої української родини: в ній учать і учаться українці з Великої України, Галичини, Волині, Кубані та Буковини.

Ініціятива, воля та ентузіязм у праці створили Академію за моральною та матеріяльною допомогою братнього чеського народу. Академія належить нині до української нації, як культурна цінність. Тому наша одинока свобідна висока політехнічна школа має всі підстави й право сподіватися на дальшу підтримку з боку всіх верств українського суспільства всіх українських земель.

С. Ко—ський.

—o—

Розправа проти б. посла Максимовича.

На день 10. червня ц. р. визначено в Самборі перед трибуналом суду присяглих карну розправу проти п. **Антона Максимовича** з Борислава, бувшого посла УНДО з округи Стрий-Дрогобич. Прокуратура обвинувачує його у злочині головної зради з §§ 58 ц. і 59 ц. і в злочині забурення публичного спокою з § 65 а. карн. зак. Злочинів тих допустився п. Антін Максимович нібито своєю промовою на справоздавчім посольськім вічу ще дня 8. липня 1929 р. в Урожі, повіт Дрогобич.

Розправа визначена на один день.

Боронять адвокати д-р Іван Роґуцький зі Самбора, д-р Степан Витвицький з Дрогобича і пос. д-р Ст. Баран з Тернополя.

—o—

Перша відгукнулася Гуцульщина.

Безалькогольне весілля в Микуличині.

Недавно поділилися ми радісною вісткою про те, що в громаді Білка кремянецького повіту на Волині відбулося у Якова Глущука весілля без алькоголю. З тої нагоди візвали ми і волиняків і галичан до наслідування.

На цей зазив перша відгукнулася Гуцульщина. В цій справі ми одержали таке письмо: „На днях відбулося весілля без алькоголю в Івана Онучака в громаді *Микуличин* надвірнянського повіту. Досі у нас таке нечуване і ніхто не вірив, чи весілля без алькоголю вдасться. Одначе показалося, що добре і гарне діло приймається й у нас скоро. Гості забавлялися дуже весело і тверезо тільки з „лімонядою", а до того зложили і вислали 11 зол. 45 сот. на потреби „Рідної Школи" у Львові".

Сподіємося, що за Микуличином підуть інші українські громади і громадяни та що з часом весь український нарід не буде при ніякій нагоді затроювати себе алькогольними напитками.

Ану, хто відгукнеться слідуючий?

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

ВИБОРЧІ ПРОТЕСТИ.

У понеділок Найв. Суд розглядає дальші судові протести. Цим разом на воканді є три протести проти соймових виборів із виб. округи Львів-повіт, Жовква, Сокаль, Рава Руська, Яворів, Чесанів. Два протести зголосили українці, один Центролів. Мандати в тій окрузі одержали 4 посли з ББ і три з УНДО (д-р Дм. Левицький, Кохан і Мілена Рудницька).

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ НА ВОЄННІЙ ГРІ.

Марш. Пілсудський відїхав на лікування до Друскеник. По дорозі поступив до Вильна. Там, як що-року, з командантами вищих одиниць, генералами та вищими старшинами візьме участь у воєнній грі.

ПОС. ВІТОС У СЛ. СУДДІ.

Сл. суддя Демант переслухав у суботу пос. Вітоса, Цьолкоша, Мастека, Путека та Савіцького. Судове взвання до Вітосового села Вежхославіце вернуло у Варшаву з допиською почт. уряду в Богумоловіцах: „Не доручено, бо адресат не живе в крузі доручення". Пос. Вітос досі все діставав почту під адр. Вежхославіце, тому постановив зажадати вияснення, чому це він „не живе в крузі доручення". Щоби на будуче не було непорозумінь, зажадав Вітос від сл. судді, аби судові взвання висилали і до канцелярії його оборонця адв. Шурлея.

Вітос довідався, що суддя Демант його взиває лише тому, що заступник його оборонця Шурлея, аплікант Ґольдфарб телефонічно повідомив Вітоса, що мусить приїхати до Варшави. Вітос мав іще кільканацять хвиль до відїзду зал. поїзду. Дописка почт. уряду, що пос. Вітосові годі доручити почту, булаб спричинила конфіскату 10 тис. зол. кавції й нове його арештування.

ВБИЛИ „СТШЕЛЬЦА".

У Коваліеці (пов. Бучач) убив хтось члена місцевого Звйонзку Стшелецького Кузьмінського. ПАТ повідомляючи про це, твердить, що Кузьмінського вбили українські напубки та що їх арештувала.

НОВАЧИНСЬКОМУ ВИНЯЛИ ОКО.

У шпиталі в Варшаві виняли око польському письменникові Найверт-Новачинському. Він мав ушкоджене око ще після нападу на нього в 1927 році, а тепер після ост. нападу, який на нього уладили члени „Млодей Польскі" став його так погіршився, що око мусіли виняти. Новачинському вставлять скляне око.

СЕЛЯНИ ПІДПАЛИЛИ СЕЛО, ЩОБ ДІСТАТИ АСЕКУРАЦІЮ.

У Бялках (біля Седльців) 60 селян підчас пожежі не допускало пожежної сторожі до гашення. Саме вертала тамтуди сотня 26. п. п. і капітан приказав воякам розігнати селян. Виявилося, що селяни підпалили село, щоби дістати асекураційну премію.

ЗЕМЛЕТРУС.

У Льондоні й інших місцевостях Англії відчули 7. червня землетрус. Хиталися будинки. Шкоди незначні. Жертв у людях не було. Землетрус навістив теж Францію й Бельгію. В Ліль відчули землетрус в 1.30 год. в ночі. Шкід не було. У Шербурґу відчули сильні потрясення в 5-хвилевих відступах. Хиталися доми. У Дінкірхені землетрус тревав 15 секунд.

ВИБОРИ ДО РУМ. СЕНАТУ.

Вибори 71 сенаторів, яких вибирають міські ради, відбулися спокійно. Урядова листа здобула більшість, 60 мандатів, селянська партія 8 мандатів, лібeрали Юр. Братіяну 1 мандат, незалежні 2 мандати.

—o—

СПОРТ

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО А-КЛЯСИ.

УКРАЇНА—ПОЛЬОНІЯ 1:6 (1:4).

Перша дружина України рішучо переживає тяжку кризу і то фізичну і психічну, а високо цифрова програна з Польонією це вповні підтверджує. Стан тим більше грізний, що нема відповідних резерв, які могли би заступити розбитих грачів, бо Кобзяр, Гоцький і Лисик були більше подібні на інвалідів, як на копунів. Коли ще додати відсутність Петрова, який замість явитися на двірці, прислав карточку, що він хорий, то можна собі представити, як виглядала гра України з двома здоровими грачами в нападі.

Перша мінута гри несподівано приносить Україні голя, якого стрілив Кобзяр, використавши вибіг воротаря Польонії. Це однак додало тільки запалу Польонії, яка грає незвичайно амбітно і просто бомбардує ворота України. Напад України ніяк не в силі задержати мяча а поміч і оборона мусіли через те аж шість разів скапітулювати перед незвичайно амбітно і доцільно граючим нападом противника. Калецький на воротах ніякої вини не поносить, навпаки, не випустив ні одного мяча з рук. В другій половині Україна грала в десятку, бо Борсук мусів зійти з грища, діставши мячем між очі. З інших грачів України вдоволяв тільки Грецик. Суддя Кунічак. Видців ок. 2.000.

Львів. Погонь І. Б.—Ресовія 2:0 (1:0).
Львів. Чорні І. Б.—Погонь (Стр.) 4:2 (1:0).
Львів. Лехія І. Б.—Світезь 5:0 (3:0).
Станиславів. Ревера—ІІ. Сокіл 3:0 (1:0).

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

Варшава. Погонь—Польонія 4:0 (2:0).
Краків. Варта—Краковія 2:1 (1:0).

АВТОМОБІЛЕВІ ОКР. ПЕРЕГОНИ.

Дві катастрофи.

У неділю відбулися у Львові ІІ. окружні автомобілеві перегони при участи представників Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини, Румунії й Польщі. Побідили в І. і ІІ. конкуренції Ганс фон Штук (Німеччина), Козмянова (Польща) в І. конкуренції і Георг Наду (Румунія) в ІІІ. конкуренції.

Не обійшлося і без катастрофи. Вже підчас ранішнього тренінґу приключився нещасливий випадок гр. Альб. Суміньському, що мав стартувати автом Альфа-Ромео. Підчас тренінґу ушкодив на одній скруті авто та й сам зазнав легких контузій. Підчас перегонів приключився нещасливий випадок Ів. Ріпорові, якому знищилася передня часть авта. Найстрашніша катастрофа пригодилася австрійському спортовцеві Губертові Сахслеві, що їхав автом марки „Буґатті". Він із усієї сили вдарив на вул. Пелчинській біля дому ч. 9 об два придорожні дерева. Авто знищене зовсім, середина його перетята. Сахсля викинуло з усією силою на вулицю, йому заломився череп, має потрясення мізку та зломаний ніс. Рятункова стація відвезла нещасного спортовця до заг. шпиталю. Щойно в 11 год. в ночі Сахсль прийшов до притомности.

Не згинув Сахсль, хоч головою вдарив об ліхтарню, лише тому, що мав на голові охоронний автомобільний шолом.

Губерт Сахсль родом віденець, один із найкращих австрійських автомобілевих спортсменів. Має 29 літ.

—o—

НОВИНКИ

— **Припинення „виборчої" справи луцьких громадян.** Як подавалося в свій час у „Ділі", підчас виборів до сойму й сенату в листопаді мин. року в Луцьку і його околицях були двічі арештовані такі особи: пп. Боднарук Ів., Островський Вол., Власовський Ів., Ковалевський Ол., Столярчук М., Миронюк Ол., Кротюк С., Кобилянський Л., Вишнівський С., Вовьний, Міськовець і Просвинський. Вже після виборів утрете були арештовані внаслідок постанови окружного суду в Луцьку пп. Островський, Боднарук, Власовський і Ковалевський та посаджені до луцької вязниці, в якій пересиділи до 5. січня ц. р., себто майже півтора місяця. Перед кількома днями всі згадані особи одержали повідомлення від слідчого судді, що їх справа „уморена" ще 29 квітня.

— **Спенсіонування дир. В. Кузьмовича.** Б. учитель української державної ґімназії в Тернополі, потім директор розвязаної в мин. році української приватної ґімназії У. П. Т. в Дрогобичі проф. Володимир Кузьмович отримав з днем 31. травня 1931 року остаточне „перенесення в стан спочинку". Новий „пенсіоніст" має за собою 19 літ вчительської служби при повних учительських кваліфікаціях: побільшив тепер ряди тих б. державних урядовців-фаховців у Польщі, для яких не стало варстату праці...

— **Заборона діточих курсів.** Тернопільське старосто відмовило в липні мин. р. управі кружка „Рідної Школи" у Тернополі дозволу на відкриття діточих садків у таких місцевостях терноп. повіту: Баворів, Буцнів, Борки Вел. і Ходачків Вел. Кружок „Рідної Школи" вніс рекурс до воєвідства, але це останнє рескриптом з дня 16. травня ц. р. затвердило заборону староства, мотивуючи тим, що цей замір кружка „Рідної Школи" нарушує його статут, бо „простягає діяльність" поза границі самого міста Тернополя, а крім того „нарушує компетенцію інших рівнорядних кружків". Практичний ефект такий, що діточих садків нема і не буде.

— **Пасічничий курс** відбудеться у Львові від 15.—18. червня ц. р. Збірка курсантів в Т-ві „Сільський Господар", вул. Зіморовича ч. 20, в годині 8-ій рано. **Курс безплатний!** (не як було оголошено раніш, по 5 зол.). — **Пасічнича Секція Т-ва „Сільський Господар".**

— **Недоїхала.** В суботу 6. ц. м. в год. 7.30 рано на трамваєвім перестанку коло положничого шпиталя на Личакові повила жінка дитину. Під цю пору найбільший рух трамваями, ідуть діти до школи, урядовці до праці, отже не дивниця, що коло трамваю зібралася товпа народу. Та, на превелике диво, мимо кількакратних просьб кондукторів трамваю і публики, що виділа як жінка мучиться, ніхто з лікарів зі шпиталю, віддаленого 200 кроків від перестанку **не хотів** прийти з помічю. Мовляв, лікареві не вільно вийти зі шпиталю. Рятункова стація приїхала аж по трьох чвертях години. Через цілий цей час лежала безпомічна жінка на загальнім видовищі. Публика з обуренням висказувалася на недалекий шпиталь та на поспіх рятункової стації. Цілий той час рух трамваю на тім місці був здержаний.

— **Самовбивство 16-літнього.** Вечором 5. ц. м. у стіп Високого Замку коло Купальної вулички прохожі почули хропіння умираючої людини. Засвітили ліхтарку і побачили 16-літнього робітника міської газівні Степана Бароновича. Його голова була прострілена. Чому цей молодий хлопчина застрілився, не відомо.

— **Згинув підчас утечі до СРСР.** Міхель Цинамон, син власника книгарні в Отвоцку належав до польської комуністичної партії, був головою гуртка „комсомолу" і був сіллю в оці поліції. Коли його мали арештувати, він утікав коло Мікашовець через Случ до СРСР, але прикорд. сторожа пострілила його і він втопився в ріці. Трупа його витягнули з води.

— **Убили поліціянта.** Під Коніном за Кельцами невідомі особи напали в ночі на поліціянта Вієльського, який їхав ровером, і вбили його револьверовими стрілами. Другий поліціянт стріляв за вбивниками, але вони повтікали. Підозрівають, що це були комуністи.

— **Згоріло ціле село.** В селі Гремба к. Пйотркова вибухла в ночі пожежа. Заки пожежна сторожа приїхала, вже 16 хат стояло в полумях, а відтак огонь наслідком вітру перекинувся на ціле село. Згоріли всі хати, 32 корови, 11 коней, цілі сотки курей, кількадесять свиней. Згорів також 2-літній хлопець.

— **І на спірті можна заробити.** Найвищий Суд у Варшаві затвердив присуд окружного суду у Вадовицях, який засудив Адольфа Френкеля з Тешина і його спільників на 3 роки вязниці за те, що вони купували з державного монополю дешевий спірт ніби для промислових цілей і продавали цей спірт для пиянць по високих цінах, заробивши на тім аж 42 міліонів золотих.

— **Вбивство у монастирі.** В югославянськім місті Крушевац чернець Сильвестер Спасіч довший час жив зі своїм ігуменом Дранковичем у незгоді. На днях по гострій суперечці Спасіч стріляв до ігумена з револьвера і вбив його. Вбивника-монаха арештували.

— **Архикнязь Оттон вже жениться.** Англійська преса сповіщає, що син останнього австрійського цісаря Оттон хоче женитися з 19-літньою дочкою італійського короля княжною Марією.

— **Масові розстріли селян в Одесі.** Румунська преса подає з Одеси, що там перебуває у вязницях 800 селян, що виступали проти колективізації. На днях в Одесі розстріляно 130 селян.

— **Б. король Альфонс виграв великі гроші.** Льондонські газети принесли вістку, що останього дня льотерії дербі 100.000 фунтів стерлінгів виграв бувш. еспанський король Альфонс. Вуличний продавець газет виграв льос на суму 30 тисяч фунтів стерлінгів.

— **З хроніки людських нещасть і злочинів.** В селі Гільсінґен в Австрії господар Еміль Маєр нагло збожеволів і в приступі шалу вбив сокирою четверо своїх дітей, з яких найстарше мало 9 літ, а найменше тільки 3 роки дивилось на світ божий.

— **Пасічник,** досвідчений практик, візьметься орґанізувати і вести одну чи більше великих пасік, або вчити пасічництва. Зголошення до Редакції „Українського Пасічника" або до „Діла" для „Пасічника".

— **Справлення помилки.** У промові голови Т-ва „Просвіта" п. Галущинського в ч. 124. „Діла" з 7-го червня 1931 р. пропущено у 7. рядку першої шпальти з низу одну частину останнього речення, через що зміст його вийшов уповні неясним. Ціле це речення має виглядати так: „Одначе не тільки вільно, але й треба сказати і ствердити, що це велике завдання, накреслене в повищих словах, мусить узяти на себе о с в і т а — як і д е я формування не тільки світогляду, але й людини в цілости, і в її нескінчености духового життя впродовж земного істнування, і в тій скінчености особистих чи ґрупових інтересів, які що-дня і що-години переживаємо".

Дайте моральну й матеріяльну поміч тим, котрі впали жертвою найвищого громадянського обовязку!

З судової салі.

ШІСТЬОХ ЗДОГАДНИХ ЧЛЕНІВ УВО ПЕРЕД СУДОМ.

У вчорашньому звідомленні зі судової салі у списку підсудних у „Ділі" пропущено через поспіх шестого обвинуваченого, а саме студента III. року прав *Ярослава Романюка*, якого також судять за приналежність до УВО. Романюк має 22 роки.

При кінці першого дня розправи підсудний Богдан Гевко, 17-літній учень ґімназії признався до вини, розповів, як підкладав огонь під будинки та показав на карті, з якого боку підпалював. Він твердить, що підпалював сам.

Другого дня розправи 6. VI. переслухано свідка Оборського, якого будинки згоріли від підпалу. Він зізнає: Критичного дня вернув він з поля аж пізним вечором. Коли вибух огонь, він не підозрівав, що це діло саботажистів. Аж поліція сказала йому, що це певно огонь підложили українці, та що є свідки, які бачили Гевка, коли він утікав від місця пожежі. Коли поліція сконфронтувала Оборського з арештованим Гевком, то Гевко оповідав про УВО нечувані історії. Що УВО мала плян вирізати в Збаражі всіх поляків, але потім надумалася і вдоволилася лише саботажами. Члени УВО мали також намір застрілити команданта „стшельца" в Збаражі, але не застрілили. Гевко жалував, що дав себе намовити до підпалу і радив Оборському бути обережним, не ходити часто по місті, бо УВО може і його закатрупити.

Предсідник трибуналу конфронтує Гевка зі свідком, і Гевко заявляє, що все те, що він говорив на поліції є видумане.

На внесок оборонця д-ра Старосольського св. Оборський характеризує Богд. Гевка як хлопця дуже рухливого, непосидющого і згадує, що мама його все нарікала, що Богдан щодня кудись лазить, ніколи не буває дома, не вчиться, пристає з сільськими хлопцями і то з неосвіченими людьми. Оборський жив з матірю Гевка в добросусідських відносинах і бував часто в її домі. Інших підсудних свідок бачить перший раз у житті.

Свід. Явдоха Кальба зізнає, що знає Гевка і Процишина дуже добре, бо Гевко приходив до Лубянок до своєї бабуні, а Процишин мешкає недалеко коло неї. Як у Збаражі горіли стирти Оборського, то вона дивилася на огонь, і побачила, що Процишин іде зі Збаража з плащем на руці, а рано він ішов до Збаража. Чого він т[illegible]ди ходив, Бог його знає.

В справі тих зізнань між оборонцем д-р Шухевичем і предсідником трибуналу приходить до гострої перепалки, д-р Шухевич вибухає гнівом, предсідник накликає його не нарушувати поваги суду і не кричати на трибунал. Д-р Шухевич впевняє, що він взагалі не любить кричати, але хоче ствердити, в якій годині Процишин ішов до Збаража. Явдоха Кальба зізнає, що не знає в якій то було годині, і чи сонце вже було високо, чи низько.

На запит д-ра Старосольського свідок каже, що Процишин ніколи не бував у Гевка, і що як довго вона ходить по божім світі, то Гевка в товаристві Процишина не бачила.

Свід. Столковський, командант постерунку в Збаражі зізнає, що перед пожежою бачив Процишина в дорові до Збаража, а по пожежі поляк Ребеко доніс йому, що бачив Гевка, як він утікав від місця вогню, а з ним утікав хтось одягнений так, як Процишин. Поліція вже два роки мала Процишина на увазі, цікавилася його особою і перевела в нього ревізію, тому по пожежі його арештували. Тоді Гевко і Процишин до всього признались, що вони підпалили на спілку. При ревізії в арештованих, а саме в Ґелещука, свідок найшов портрет Любовича, вбитого члена УВО, „Сурму", „Розбудову Нації" і „Гуцульський Курінь". „Сурму" достарчував Коцюба або Романюк і Марія Гевко. Марія Гевко „крутила", що нелегальні книжки дав їй якийсь незнайомий у Збаражі, чи в Тернополі.

Предс. трибуналу: Чи обвинувачених били на поліції?

Свід. (мовчить може дві хвилини, розводить руками).

Предсідник: Чи ви били?

Свід.: Я не знаю, я не бачив, щоби хто бив.

Обв. Процишин: Ви дали мені два рази в лице.

Обв. Ґелещук: Мене бив стшелец, який помагав поліції, а ви подавали стілець для биття.

Свід.: То неправда!

Оборонці доказують, що арештованих Гевка і Процишина поліція віддала під опіку „Стшельца" зі Збаража і що ті „стшельци" били їх.

Переслухання свідків продовжується.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Дописи.

КОЗОВА. *(Спростування неправдивої нотат-*
ки в „Українському Голосі".) З Козови дістаємо
за підписами адв. д-ра Стадника, магістра Тер-
шаковця, канд. адвокатури і від складниці Повіт.
Союзу Кооператив у Козовій за підписом Д.
Адамчука допис такого змісту: „Просимо помі-
стити у Вашому органі таке вияснення: В ч. 17.
„Українського Голосу" з дня 17. травня 1931.
появився в новинках допис: „За гагілки бють. У
Козовій забавлялися діти на Великдень коло
Церкви, як бавляться всюди від віків. По свя-
тах на годині релігії о. С. Іванчук карав у школі
палицею діти, що робили собі „збіговисько" коло
церкви. Чи не за далеко посунена ревність отця
пароха? Чи справді о. парох не бачить іншого
поля до діяльности, лише боротьбу з гагілками
і вишиваними сорочками?". Наведена новинка є
дуже болючою і діймаючою образою для о. С.
Іванчука, місцевого пароха, бо є безпідставною
клеветою, яка змірає до того, щоби його в при-
людній громадській опінії понизити, як україн-
ського громадянина. Стверджуємо з цілою рішу-
чістю, що повище наведених фактів немов би о.
С. Іванчук провадив боротьбу з гагілками і ви-
шивками і за це бив палицею дітей у школі, ні-
коли не було. Потвердили це управителька міс-
цевої школи і місцева учителька п-ні М. з Лав-
рівських Ґудзякова української народности, ко-
трі у всіх 7-ми клясах перепровадили строге
слідство і запитання щодо повищих фактів і ні-
ка дитина не то, що не потвердила замітів, але
навпаки всі учні й учениці висловлювали зди-
вування, що про такі вчинки прилюдно в газе-
тах посуджували їх всіми люблeного пароха і
катехита. Супроти повищого ствердження годі
зрозуміти інтенцію невідповідального дописува-
ча, який через поширювання фальшивих і не-
правдивих звісток хоче понижувати і зражувати
до праці чільних робітників на українській
громадській ниві. Знаємо о. пароха С. Іванчука
як учня української гімназії в Тернополі, що по-
ходить з чисто української родини, який брав і
бере живу участь у громадськім і політичнім
укр. життю, виховує своїх дітей в українськім
дусі, якого діти беруть участь у всяких прилюд-
них і приватних українських забавах як і у свя-
точних гагілках, тому не може бути мови про те,
щоби він за гагілки карав шкільні діти. Що
більше, козовецька парохіяльна церква ціла у
вишивках, котрі він приняв з повною вдячністю
і береже їх як ока в голові, як церковну і націо-
нальну цінність, вишивки пропагує на кожнім
кроці та взиває своїх парохіян придержуватися
народньої ноші, тому злочинна клевета, що він
веде боротьбу з вишивками є нікчемною видум-
кою тихже злобних одиниць. Тому, стверджуючи
з приємністю неправдивість поданих клевет, бо-
дай у той спосіб сповняємо наш громадянський
обовязок та цією дорогою даємо сатисфакцію о.
С. Іванчукові, що веде важку та відповідальну
церковну і громадську працю і щиро бажаємо
йому якнайдовше працювати і терпіти для добра
українського народу! — Слідують підписи

———o———

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 6. VI. 1931 р.: масло експортове і десерове пріма —— зол.; літра молока 23—24 сот.; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 3·60 зол.

———o———

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗВІТ з діяльности товариства „Просвіта" за час від 1. січня 1929 до 30. червня 1930 р. (Касовий звіт обіймає час від 1. VII. 1928 до 30. VI. 1930) Львів, 1931. Видання і наклад Т-ва „Просвіта", стор. 102. З друкарні „Діла".

POLISH ATROCITIES IN UKRAINE. Compiled and edited by Emil Revyuk, editor of the „Svoboda" the Ukrainian Daily, N. Y. New York. ст. 512.

ZAKOPANE, całoroczne uzdrojowisko wysokogórskie i stacja turystyczno-sportowa w Tatrach, opracował Tadeusz Zwolinski. Wydawnictwo Zarządu uzdrojowiska w Zakopanem. Zakopane 1931. Стор. 62.

ЖУРНАЛИ.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам, Львів 1931. Ч. 5., травень. Зміст: о. д-р Костельник: Практичний і непрактичний літурґікон; о. Дзєдзик П.: Що таке релігійний соціялізм; о. Цурковський М. Р., У 25-ліття Національного Музею; о. С. Кульчицький: Католицька акція між шкільними дітьми на селі; о. д-р Сліпий: З життя російської еміґрації; о. д-р Костельник: Дух фарисеїзму; о. Савчук: Православія на Лемківщині, Всячина.

ЗИЗ, журнал гумору і сатири, Львів 1. червня 1931. Ч. 11. З друкарні Гольдмана.

BULLETIN MENSUEL de renseignements économiques et sociaux. Рим, май 1931.

THE NEW CANADIAN, An independent National Review. Winnipeg, april 1931.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Понеділок, 8. червня, година 7.30 веч. „Мазепа", опера Чайковського.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):
Понеділок, 8. червня, година 7·30 веч. „Що хочете?" Комедія Шекспіра".

Малий Міський Театр:
2—8 червня нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Він і його сестра" (Власта Буріян, Анні Ондра).

КАСІНО: Звукова фільма „Таємний Джеймс".

КОЛЬОСЕИ: Нечинне.

ЛЕВ: Звукова фільма „Вовки та шакалі моря". (Підводна німецько - англійська боротьба).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Шалений карнавал" і додатки.

ОАЗА: „Перший веселий тиждень Метро-Ґолдвин-Маєр". (Пірати. Геть із дентистами! Нічна ескапада і т. д.)

ПАЛЯС: Звукова фільма „Мельодія щастя" (Джанет Ґейнор).

ПАН: Звукова фільма „Жертвенна ніч" (Перша жінка в житті мущини).

ПАСАЖ: „Загадочний замах" (Еді Польо) і додатки.

ПРОМІНЬ: „Залізна маска" (Фербенкс).

ФАТАМОРГАНА: „Дике кохання" (Дольорес дель Ріо), „Пат і Паташон, як газетярі".

ХИМЕРА: „Біле пекло", „З тюрми на престіл".

СТИЛЕВЕ: „Заборонений овоч.

УТІХА: „Ґенерал" (Бастер Кітон) та „Ідіот" (Льон Чаней).

Присилайте передплату!

Програма радіо.

Понеділок, 8. червня.

Варшава (1411,8) 18.00 Легка музика. **Вильно** 368,1) 12.05 Оперова музика. **Льондон** (356,3) 18.40 Радіоорхестра. **Букарешт** (394,2) 20.00 Вечір Шумана. **Берлін** (419) 20.00 Радіоорхестра. **Рим** (441,2) 17.00 Солісти. **Відень** (516,4) 15.20 Концерт. **Будапешт** (550,5) 20.30 Циганська музика. **Харків** (937,5) 15.00 Концерт.

Вівторок 9. червня 1931.

Варшава (1411,8) 12·10 Музика. **Вильно** (368,1) 12·05 Балетова музика. **Льондон** (356,3) 18·40 Органи. **Берлін** (419) 18·25 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 20·15 Військова музика. **Рим** (441,2) 17·00 Солісти. **Прага** (486,2) 14·30 Радіоорхестра. **Відень** (516,4) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Балалайкова орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт для дітей.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 8. червня.

12.10, 15.10, 16.00, 17.25 Грамофон. 13.10 Метеор. комунікат. 14.50 Господарський комунікат. 15.25 „Як учать дорослих в Англії" (відч.). 16.47 Комунікат для рибалок. 16.50 Фр. лекція. 17.10 „Про вибір звання (відч.). 17.35 „Тріпол : — місто пальм" (відч.). 18.00 Легка музика. 19.00 Всячина. 19.40 Рільн. скринька. 19.55 Метеор. комунікат. 20.00 Прес. рад. денник. 20.30 Веч. концерт. 22.30 Легка й танкова музика

Вівторок, 9. червня.

12·10, 15·10, 15·45, 17·10, 17·30, 19·40 Ґрамофон, 14·50 Господарський комунікат, 15·25, 16·50, 17·35 Відчит, 18·00 Концерт, 19·00 Всячина, 19·55 Метеор. комунікат, 20·15 Концерт, 22·00 Фейлетон, 22·20 Музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Стрий: тільки 1 вистава
8. VI. „Мина Мазайло".

Болехів:
9. VI. „Лялька".
10. VI. „Жінка, що вбила".
11. VI. „Життя Парижа".
12 VI „Мина Мазайло".
13. VI. „Чесна Сузанна".
14. VI. „Хмара". 1873

Ігуменат монастиря св. Макрини у Львові, при вул. Потоцького ч. 95. подає отсим до відома, що цьогорічні 3-денні реколекції для Впв. Пань-жінок священичих і учительок зачнуться дня 3. липня вечором. Оплата за харч і мешкання денно 4 зол. — Зголошуватися найдальше до 28. червня. 2160 2-3

Управа Української Жіночої Семинарії СС. Василіянок у Дрогобичі з правом прилюдности приймає зголошення до інтернату і до іспитів на курс I—IV. Першенство мають спосібні учениці. — Іспити розпочинаються дня 26. червня. 2175 2—2

Дирекція Рівенської Української Гімназії оголошує, що вступні іспити до всіх кляс гімназії відбудуться в днях 22, 23. і 24. червня 1931 року. Прохання належно удокументовані приймається в Канцелярії Гімназії щоденно від год. 10. до 12. заулок Скарбовий Ч. 3. — ДИРЕКЦІЯ.

Вступні іспити в державній українській гімназії в Перемишлі до кл. I. відбудуться дня 27. червня, до кл. II.—VIII. в днях 29. і 30. VI. ц. р. — Зголошення до дня 24. VI. включно. 2198 1—4

Товаришів, які 1901 року здавали матуру в академічній гімназії у Львові, просимо подати свої адреси. Товариський зїзд відбудеться дня 29. червня 1931 р. у Львові. — Зголошення адресувати: Станиславів, скритка 103. о. **Михайло Ганушевський, проф. Володимир Сілецький.** 2197 1—4

У приватній учительській жіночій Семинарії СС. Василіянок в Яворові вступні іспити на I., II., III. і IV. курс будуть відбуватися в днях 30. червня, 1. і 2. липня ц. р. До іспиту треба предложити: 1) просьбу родичів або опікунів, 2) власноручно написаний життєпис, 3) метрику хрещення, 4) послідне шкільне і лікарське свідоцтво. — **Управа.**
2192 2—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ, світової слави, прецезійні, Omega, Zenith, Longines, — модну БІЖУТЕРІЮ, прегарне СРІБЛО поручає дешево і на догідних умовинах Домбровскі і Розважевскі — Львів, Академічна 2. 1447 16-?

АЛЬБОМ стрілецьких пісень Ярославенка на фортепян зі словами, коштує 10 золотих. 2012 8—10

2 КІМНАТИ з кухнею пошукую від 1. липня. — Д-р Мирон Зарицький, Філія Академічної Гімназії. 2177 2—3

УМЕБЛЬОВАНА кімната фронтова вул. Виспянського до винайму. — Зголошення вул. Домініканська 11. партер при касі. 2179 2—2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1538

НА ЛІТО В КОСОВІ окремі кімнати при родині. Зголошення **Парохіяльний Уряд Старий Косів,** почта Косів, коло Коломиї. 2191 2-4

АБСОЛЬВЕНТ гімн. візьме лекцію підчас ферий. Зголошення під „Інструктор". 2201 1—5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики
ординує в скірних недугах
і т. д. від год. 8½—10, 14—16.
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові ждальні.
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п.
(біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. Телефон 38—90.

Загальні Збори

КРУЖКА „Р. Ш." у БЕРЕЖАНАХ відбудуться дня 14/6 1931 (неділя) в год 6 пополудні в кімнатах школи „Р. Ш." у Бережанах з таким денним порядком. 1. Отворення. 2. Відчитання протоколу. 3. Звіти: а) секретаря, б) скарбника, в) шкільний, г) Контрольної Комісії. 4. Дискусія і абсолюторія уступаючій Старшині. 5. Вибір Голови, членів Старшини, Контрольної Комісії і делегатів на Загальний Зїзд у Львові. Якщоби в 6 год. не явилося приписане число членів, то ті самі Загальні Збори відбудуться в 7. год. пополудні того самого дня і в тому самому місці та з тим самим порядком нарад. — **Старшина.** 2199

Оголошуйтеся в одинокім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА
Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК
КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР
Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади I. II. і III. часть
Ціна 8·— золотих — без пересилки.

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла"
Львів, Ринок 10. II. п.
або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.